

Тиха стежка: Прихована гуманітарна криза Орегону

Автор: Міла Шелехофф

Українка, мама та громадська адвокатка, Бенд, Орегон

По всьому Центральному Орегону родини, що втекли від війни, виявляють, що притулок може мати термін дії — і наслідки цього відчуються в наших школах, сусідствах і совісті.

ПРОЛОГ: Випробування ведмедиком

Уявіть, що ви несете у руках улюбленого плюшевого ведмедика своєї дитини крізь зону війни —

*не тому, що він може врятувати життя,
а тому, що, можливо, допоможе дитині знову усміхнутися.*

*А тепер уявіть, що ви прибуваєте до нової країни — виснажені, але вдячні,
вірячи, що усмішка вашої дитини нарешті триватиме.
Ви знаходите роботу, записуєте дитину до школи, починаєте відбудовувати життя.*

*І раптом, одного дня, у пошті приходить лист —
урядове повідомлення з печаткою «**більше не має права**».*

*Цей момент — коли звук паперу рве ілюзію безпеки —
зараз тихо відбувається по всьому Орегону.*

*Не в заголовках і не на протестах,
а в особистому болю родин, які щиро вірили,
що їхній притулок тут — справжній.*

Розірвана обіцянка

Якщо ви живете в Бенді, ви, можливо, вже зустрічали цих людей — маму на зупинці шкільний автобуса, тата, який лагодить сусідську терасу, чи дитину на футбольному полі, яка говорить ніжною сумішшю англійської та української. Це родини, що втекли від бомб і блокад із єдиним багажем — паспортами та надією. Вони прибули до Центрального Орегону з тремтливими руками й відкритими серцями, повіривши, що знайшли безпеку. Два роки потому багато хто з них дізнається, що двері, які колись відчинилися для них, тепер повільно зачиняються.

По всій країні — і тут, у Бенді, Редмонді, Мадрасі та Сістерсі — українські родини, які приїхали за програмою *Uniting for Ukraine*, стикаються з тихою кризою. Їхній гуманітарний пароль — тимчасовий дозвіл, що дозволяв їм жити й працювати у США, — добігає кінця. Коли це трапляється, закінчується і все, що робило виживання можливим: допомога з харчуванням, медичне страхування, дозвіл на роботу. Для когось процес поновлення — заплутаний і затримується. Для інших — взагалі не відбувається. Без цих документів батьки не можуть працювати. Без доходу — не можуть платити за житло. Без медицини й їжі — зникає саме відчуття безпеки. Ніхто про це голосно не говорить. Але це вже відбувається — тут, поруч, у наших школах, на роботах і в сусідніх домівках.

Що відбувається насправді

Програма *Uniting for Ukraine*, запущена у 2022 році, була екстреним гуманітарним заходом. Вона надавала українцям два роки законного перебування, право на роботу та доступ до базової підтримки.

Вона ніколи не замислювалася як постійна, але мало хто уявляв, що життя доведеться будувати «дворічними відрізками».

Тепер, коли цей термін минає, сім'ї отримують листи про припинення статусу, сповіщення про «втрату права на допомогу». Дозволи на роботу застрягають у бюрократичних чергах. Медична допомога і програми з харчування зникають. Для більшості повернення в Україну — немислиме. Міста, як-от Маріуполь, Харків і Нікополь, досі під загрозою. Але політики, які колись врятували життя цих родин, закінчуються швидше, ніж війна, від якої вони втекли. Це не політичне питання. Це питання спільноти — хто ми є для тих, хто нам повірив.

Довга тінь виселення

Америка вже йшла цією дорогою. У 1830 році президент Ендрю Джексон підписав Акт про переселення індіанців, пізніше реалізований Мартіном Ван Бюреном. Цей закон примусово вигнав цілі корінні нації — черокі, чикасо, чокто, мускогі та семінолів — з їхніх земель. Це називали «реформою», «порядком», «прогресом».

Результатом стали смерть і вигнання — Стежка сліз.

Ця логіка — виселяти людей під приводом «необхідності» — старша за саму державу. І вона знову з'являється у сучасних формах. Сьогодні ми не називаємо це «виселенням». Ми називаємо це «закінченням терміну», «дотриманням вимог», «політикою». Але для родин, які це переживають, наслідок той самий — їх знову виривають із ґрунту, у країні, де документи підміняють справедливість.

І знову тим, хто довірив цій землі, кажуть: «Ви не можете залишитися».

ІНТЕРМЕЦО: Між домом і невідомістю

*Між учора й завтра — тонка смуга життя.
Тут, посеред гір, діти вчать нові слова,
а мами вчаться знову довіряти тиші.*

*Кожен ранок починається однаково —
з кави, списку справ і короткої молитви,
щоб цей день минув без страху, без листів,
без чергового «ви більше не маєте права».*

*Між рядками документів, між змінами правил,
народжується щось сильніше за статус —
спільність,
що тримається не печатками, а добротою.*

*І, можливо, саме тут починається справжній Орегон —
не географічний, а людський.*

Імена та обличчя

У цій частині я хочу, щоб прозвучали ваші голоси — справжні, живі, сповнені сили й ніжності.

*Не чиновницькі цитати і не статистика, а історії матерів,
які несуть дітей, спогади й надію крізь океан —
і вчаться заново жити тут, серед нових гір і нових сусідів.*

*Я дуже хочу, щоб саме тут з'явилися ваші історії — короткі, але справжні.
Напишіть кілька речень або абзаців про те, що важливо саме для вас:*

- ☐ *Що для вас означає Орегон і що допомагає вам почуватися вдома?*
- ☐ *Якою є ваша щоденна сила — звички, люди, думки, які тримають вас на плаву?*
- ☐ *Про що ви мрієте для своїх дітей?*
- ☐ *І, якщо хочете, розкажіть маленьку історію з життя:
як ваша дитина вперше попросила морозиво англійською,
або як ви знайшли свою улюблену піцу,
або просто момент, коли ви знову засміялися від щирості.*

*Це можуть бути кілька речень, а можуть бути цілі спогади.
Головне — щоб це було ваше.*

*Ваші історії допоможуть людям тут, у Центральному Орегоні,
побачити вас не як «переселенців»,
а як сусідів, мам, вчителів, подруг —
частину спільноти, яка тримає це місце живим.*

*Ми створимо цей розділ разом —
із вашими словами, вашими серцями.*

Що це означає для Орегону

Коли закінчується гуманітарний пароль, це стосується не лише сімей, які отримують листи.

Це стосується класів, які втрачають розумних, двомовних дітей. Роботодавців, які втрачають кваліфікованих працівників — механіків, перекладачів, учителів. Церков і спільнот, які втрачають волонтерів і друзів, що першими приходять варити каву й останніми прибирають після заходів.

І це стосується моральної тканини Орегону — штату, що завжди пишався щедрістю й людяністю. Гуманітарний пароль не мав бути постійним, але мав бути захистом. Це була обіцянка, що безпека тут не зникне так раптово, як удома. Тепер ця обіцянка тріскає — не через злість, а через байдужість і тишу.

Заклик зберегти обіцянку

Це не абстрактна суперечка про кордони чи бюджети. Це про людей, яких ми вже знаємо — сім'ї з нашого сусідства, дітей, що сидять поруч у школі.

Центральний Орегон може показати приклад. Ми можемо разом звернутися до представників штату, щоб:

- ☐ продовжити гуманітарний захист,
- ☐ відновити доступ до медицини й харчування,
- ☐ пришвидшити поновлення дозволів на роботу.

Місцеві організації, як-от Art Sprouts (ASI) і державна програма ORCAS, уже закривають ці прогалини — надають допомогу, переклад, творчі програми для дітей, групи підтримки. Але вони не можуть робити це самі. Що може кожен із нас:

- ☐ написати представникам штату й Конгресу;
 - ☐ волонтерити або підтримати місцеві організації;
 - ☐ говорити про це в школах і громадах;
 - ☐ ділитися цими історіями — бо видимість теж є актом турботи.
-

Вибір перед нами

Історія дає нам дзеркало. Цього разу ми не можемо сказати, що не бачили. Те, що зараз відбувається, не залишить таких самих шрамів, як Стежка сліз, але має ту саму моральну вагу — поступове зникнення тих, хто повірив нам. Нам знову ставлять запитання: якою стежкою ми підемо — співчуття чи байдужості?

Обіцянка Орегону — і Америки — не повинна закінчуватися датою в документах.
Ми можемо вибрати інакше. Ми можемо зберегти віру тих, кому сказали: «*Ти у безпеці*».

Бо якщо ми втратимо цю віру, втратимо частину себе. І те, що ми будуємо сьогодні, стане спадщиною, яку наші діти назвуть Орегоном.

ЕПІЛОГ: Стежка вперед

*Стежка, що попереду, не позначена коліями возів чи лініями на карті.
Вона пролягає через класи, офіси, кухні, шкільні збори, футбольні поля
і щоденні маленькі жести турботи.*

*Кожен акт доброти, кожне рішення підтримати, кожен сусід, який помічає —
це кроки, що перемальовують мапу.*

*Колись Орегонська стежка вела шукачів обіцянки на захід.
Сьогодні нова стежка веде нас усередину —
до серця того, ким ми є.*

Авторська примітка

Згадка про Стежку сліз у цьому тексті — не порівняння, а роздум. Це визнання, що логіка примусового переселення повторюється в різні епохи у нових формах. Цей есей вшановує історії корінних народів, для яких Орегон став землею втрати, і визнає, що сучасні гуманітарні кризи відбуваються на тій же землі.
